

ZARZĄD

PREZES

Andrzej Płonka
POWIAT BIELSKI (woj. śląskie)

WICEPREZESI

Tadeusz Chrzan
POWIAT JAROSŁAWSKI

Jan Grabkowski
POWIAT POZNAŃSKI

Jerzy Kolarz
POWIAT BUSKI

Adam Krzysztoń
POWIAT ŁANCUCKI

Krzysztof Maćkiewicz
POWIAT WĄBRZESKI

Marian Niemirski
POWIAT PRZYSUSKI

Sławomir Snarski
POWIAT BIELSKI (woj. podlaskie)

Zbigniew Szumski
POWIAT ŚWIEBODZIŃSKI

CZŁONKOWIE

Mariusz Bieniek
POWIAT PŁOCKI

Mirosław Czapa
POWIAT MALBORSKI

Jarosław Dudkowiak
POWIAT GŁOGOWSKI

Ewa Janczar
MIASTO NA PRAWACH POWIATU
m.st. WARSZAWA

Józef Matysiak
POWIAT RAWSKI

Andrzej Nowicki
POWIAT PISKI

Wojciech Pałka
POWIAT KRAKOWSKI

Dariusz Szustek
POWIAT ŁUKOWSKI

Tomasz Tamborski
POWIAT KOŁOBRZESKI

Małgorzata Tudaj
POWIAT KĘDZIERZYŃSKO-KOZIELSKI

Mirosław Walicki
POWIAT GARWOLIŃSKI

KOMISJA REWIZYJNA

PRZEWODNICZĄCY

Józef Swaczyna
POWIAT STRZELECKI

Z-CA PRZEWODNICZĄCEGO

Andrzej Szymanek
POWIAT WIERUSZOWSKI

CZŁONKOWIE

Zdzisław Brezeń
POWIAT OŁAWSKI

Andrzej Ciołek
POWIAT GOŁDAPSKI

Zdzisław Gamański
POWIAT CHEŁMIŃSKI

Andrzej Opala
POWIAT ŁÓDZKI WSCHODNI

Waldemar Trelka
POWIAT RADOMSKI

Jan Zalewski
POWIAT SIEMIATYCKI

Bogdan Zieliński
POWIAT WYSOKOMAZOWIECKI

DYREKTOR BIURA

Rudolf Borusiewicz

Or.A.0715/248/20

Warszawa, 17 grudnia 2020 roku

Szanowny Pan
Stanisław Gawłowski

Przewodniczący

Komisji Nadzwyczajnej ds. Klimatu Senat RP

Szanowny Panie Przewodniczący,

Związek Powiatów Polskich pragnie na wstępie wyrazić uznanie dla powołania utworzenia Wysokiej Komisji przez Senat Rzeczypospolitej Polskiej. Jako samorządy powiatowe mamy do czynienia z szeregiem zadań związanych z ochroną środowiska, takimi jak: wydawanie decyzji odpadowych, orzekanie na podstawie ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o ochronie przyrody czy ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych – i identyfikujemy w tym zakresie szereg problemów. Spoglądając na zagadnienie nieco szerzej, samorządy powiatowe są np. żywo zainteresowane stworzeniem sprawnie funkcjonującego systemu publicznego transportu zbiorowego – a przełożenie dobrej komunikacji publicznej na ograniczenie zmian klimatycznych jest wszak oczywiste. Ponadto, chcemy w tym miejscu podziękować za kierowane do nas zaproszenia na posiedzenia Komisji – przedstawiciele Biura ZPP w miarę możliwości biorą w nich udział.

W chwili obecnej chcemy zasygnalizować Wysokiej Komisji problem związany z obecnym brzmieniem przepisu art. 404 ust. 1 Prawa ochrony środowiska. Według tego przepisu gminy i powiaty w sytuacji, w której dochody z tytułu opłat i kar, o których mowa w art. 402 ust. 4, 5 i 6 Prawa ochrony środowiska, przekraczają 10-krotność średniej krajowej dochodów z roku poprzedniego przypadających na jednego mieszkańca, muszą przekazywać nadwyżkę z tytułu tych dochodów do właściwego wojewódzkiego funduszu. Średnią dochodów ogłasza minister właściwy do spraw klimatu ogłasza, w drodze obwieszczenia, w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

W latach 2010-2019 średnia krajowa dochodów powiatów kształtowała się następująco:

ROK	WARTOŚĆ ŚREDNICH DOCHODÓW NA 1 MIESZKAŃCA
2010	5,18 zł
2011	5,06 zł
2012	4,78 zł
2013	2,53 zł
2014	4,14 zł
2015	4,23 zł
2016	4,09 zł
2017	3,68 zł
2018	3,53 zł
2019	2,36 zł

Źródło: obwieszczenia wydawane przez właściwego ministra na podstawie art. 404 ust. 2 ustawy – Prawo ochrony środowiska, publikowane w Dzienniku Urzędowym „Monitor Polski”.

Tendencja jest wyraźna: poziom średnich dochodów na 1 mieszkańca zdecydowanie spada, co wskazuje na dwa problemy. Po pierwsze: generalnie spada wysokość samorządowych wpływów ze środowiskowych opłat i kar. Po drugie zaś, jeżeli dochody jednostki samorządu terytorialnego uzyskiwane z tytułu opłat i kar kształtują się na przestrzeni lat na podobnym poziomie – np. z racji zlokalizowania na jej terenie przemysłu ciężkiego – to z roku na rok musi ona oddawać coraz większe nadwyżki do właściwego wojewódzkiego funduszu. Znany jest przypadek, w którym z roku na rok – przy równoczesnym spadku dochodów z tytułu opłat i kar – dwukrotnie (!) wzrosła kwota nadwyżki przekazywanej do wojewódzkiego funduszu.

Warto zaznaczyć, że w świetle art. 403 ust. 1 ustawy – Prawo ochrony środowiska samorządy powiatowe są zobligowane do finansowania ochrony środowiska w zakresie określonym w art. 400a ust. 1 pkt 2, 5, 8, 9, 15, 16, 18, 21-25, 29, 31, 32 i 38-42 Prawa ochrony środowiska w wysokości nie mniejszej niż kwota wpływów z tytułu opłat i kar środowiskowych – oczywiście pomniejszonej o nadwyżkę przekazywaną do wojewódzkiego funduszu. Tym samym są to środki „znaczone”, które muszą zostać wydane na zadania prośrodowiskowe. Wśród przywołanego katalogu zadań znajduje się między innymi prowadzenie obserwacji

terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy; przedsięwzięcia związane z ochroną powietrza czy wspomaganie ekologicznych form transportu. W konsekwencji im więcej środków „zostanie” w danym powiecie, tym więcej pieniędzy zostanie przeznaczonych na zadania związane z ochroną środowiska. Pamiętajmy, że w sygnalizowanym przez nas problemie chodzi nie tyle o zwiększenie wysokości środków, co o zapewnienie powrotu ich wysokości na poziom sprzed kilku lat, tj. z czasów, w których wpływy z tytułu opłat i kar środowiskowych były wyższe, a nadwyżki odprowadzane do wojewódzkich funduszy były niższe.

Rozwiązaniem legislacyjnym zmierzającym do osiągnięcia takiego stanu rzeczy jest zmiana w przepisach prawa polegająca na tym, że przekazaniu do wojewódzkiego funduszu miałyby podlegać dochody przekraczające nie 10-krotność średniej krajowej dochodów, lecz 15-krotność. Trzeba w tym momencie dodać, że o 15-krotności traktował już art. 87d ustawy z dnia 31 stycznia 1980 r. o ochronie i kształtowaniu środowiska, czyli „poprzedniczki” Prawa ochrony środowiska.

W naszej ocenie proponowana zmiana nie stanowi zmiany głębokiej – ma jedynie na celu powrót dochodów z tytułu opłat i kar środowiskowych, pozostających w budżetach gmin i powiatów, do poziomu sprzed kilku lat. Uważamy, że możliwie jak najszerze dystrybuowanie środków na zadania prośrodowiskowe bezpośrednio przez jednostki samorządu terytorialnego wpisuje się w podstawowe założenia ustrojowe, wynikające z Konstytucji RP – gdyż zasada pomocniczości oraz zasada decentralizacji władzy publicznej są fundamentami funkcjonowania naszego państwa.

Związek Powiatów Polskich wyraża pełną gotowość do zaangażowania się w prace legislacyjne zmierzające w kierunku zrealizowania powyższego postulatu. Równocześnie informujemy, że zamierzamy złożyć w przedmiotowym zakresie petycję do Sejmu RP.

Z poważaniem

Prezes Zarządu
Związku Powiatów Polskich
Andrzej Płonka